

Retrieved from URL: https://assets.pharmacyregulation.org/files/document/accreditation_methodology_mpharm_degree_sept_2013.pdf.

9. The General Pharmaceutical Council (GPhC). 2022. Retrieved from URL: <https://www.pharmacyregulation.org/>

10. Willis, S., Shann, P., & Hassell, K. *Studying pharmacy: who, when, how, why? what next? A longitudinal cohort study of pharmacy careers*. University of Manchester: Center for Pharmacy Workforce Studies. 2006.

REFERENCE

1. Chamberlain, J. (2005). *Reports: Bologna Agreement*. [in English]

2. Criteria for registration as a pharmacist in Great Britain (GPhC, 2021). URL: https://assets.pharmacyregulation.org/files/document/criteria-for-registration-as-a-pharmacist-in-great-britain-jan-2021_0.pdf. [in English]

3. Foundation training manual 2024/25 (GPhC, 2024). URL: <https://assets.pharmacyregulation.org/files/2024-06/GPhC-%20foundation-training-manual-2024-25.pdf>. [in English]

4. Royal Pharmaceutical Society of Great Britain (RPSGB). (2004). Making pharmacy education fit for the future. URL: <http://www.rpsgb.org/pdfs/> [in English]

5. Sosabowski, M., & Gard, P. (2008). Pharmacy education in the United Kingdom. *American Journal of Pharmacy Education*, 72(6), 130. [in English]

6. Standards for the initial education and training of pharmacists January 2021 final v1.4.pdf. URL: <https://assets.pharmacyregulation.org/files/2024-01/Standards%20for%20the%20initial%20education%20and%20training%20of%20pharmacists%20January%202021%20final%20v1.4.pdf>. [in English]

7. Standards_for_pharmacy_professionals_may_2017_0.pdf. URL: <https://assets.pharmacyregulation.org/files/>

standards_for_pharmacy_professionals_may_2017_0.pdf?VersionId=C8dRrU1opDLdsuveSss5cKsPSwKObTi2 [in English]

8. The accreditation of pharmacy courses leading to registration and annotation in Great Britain (GPhC, 2013). URL: https://assets.pharmacyregulation.org/files/document/accreditation_methodology_mpharm_degree_sept_2013.pdf. [in English]

9. The General Pharmaceutical Council (GPhC). (2022). URL: <https://www.pharmacyregulation.org/> [in English]

10. Willis, S., Shann, P., & Hassell, K. (2006). Studying pharmacy: who, when, how, why? what next? A longitudinal cohort study of pharmacy careers. University of Manchester: Center for Pharmacy Workforce Studies. [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ШУНКОВ Василь Сергійович – кандидат хімічних наук, доцент кафедри медичної та біологічної хімії Вінницького національного медичного університету імені М. І. Пирогова.

Наукові інтереси: теорія і практика вищої медичної освіти в Україні та у зарубіжних країнах, професійна підготовка майбутніх фармацевтів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

SHUNKOV Vasyi Serhiyovych – Candidate of Chemical Science, Associate Professor of Medical and Biological Chemistry Department National Pirogov Memorial Medical University.

Scientific interests: theory and practice of higher medical education in Ukraine and in foreign countries, professional training of future pharmacists.

Стаття надійшла до редакції 18.08.2024 р.

УДК 37.091.33-027.22:796 (045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-313-318

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана Валентинівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

У статті розглядається проблема формування мотивів і мотивації старшокласників до занять фізичною культурою, що є одним із шляхів удосконалення фізичного виховання у закладі загальної середньої освіти для вирішення нагальних проблем зі здоров'ям учнівської молоді України, підвищення їх рухової активності, фізичної підготовленості.

Акцентовано увагу на те, що процес формування мотивації до занять фізичними вправами передбачає створення умов появи пізнавального інтересу, формування позитивного ставлення до предмету та до діяльності, організацію діяльності, в умовах якої формується пізнавальний інтерес.

У статті схарактеризовано базові поняття дослідження – «потреба», «мотив», «мотивація», «мотивація до занять фізичною культурою»; визначено чинники, які впливають на формування мотивів, групи мотивів до занять фізичною культурою, представлено рекомендації щодо підвищення внутрішньої мотивації учнів.

Зазначено, що мотивація до занять фізичною культурою – це комплекс мотивів особистості, що орієнтовані на набуття і збереження оптимального рівня фізичної підготовленості та працездатності особи.

Наголошено, що активний інтерес до занять фізичними вправами виникає в результаті внутрішньої мотивації, яка проявляється тоді, коли зовнішні цілі та мотиви відповідають рівню підготовленості (можливостям) учня, коли він розуміє суб'єктивну відповідальність за їх реалізацію.

У статті визначено засоби і умови, що сприяють формуванню позитивної мотивації старшокласників до сфери фізичної культури, а саме використання процесів інтерактивних, інформаційно-комунікаційних технологій і проєктного навчання, технологій здоров'язбереження на уроках фізичної культури; створення позитивної психологічної атмосфери під час уроків, орієнтація на мотивацію успіху на заняттях; оволодіння учнями способами і прийомами організації та проведення

самотійних занять фізичними вправами; методами самоконтролю фізичного і психологічного стану, використання новітніх підходів у фізкультурно-оздоровчій діяльності тощо.

Ключові слова: фізична культура, формування мотивації, мотив, потреби, рухова активність, процес фізичного виховання.

IAZLOVETSKA Oksana Valentynivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor,
associate Professor of the Department of physical education and
recreational and health work

of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

THE PROBLEM OF FORMING PUPILS' MOTIVATION FOR PHYSICAL EDUCATION IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS IN UKRAINE

The article deals with the problem of forming motives and motivation of high school pupils to engage in physical education, which is one of the ways to improve physical education in general secondary education institutions to address the urgent health problems of Ukrainian pupils, increase their physical activity and physical fitness.

It is emphasized that the process of forming motivation for physical exercises involves creating conditions for the emergence of cognitive interest, forming a positive attitude to the subject and to the activity, and organizing activities in which cognitive interest is formed.

The article describes the basic concepts of the study – «need», «motive», «motivation», «motivation to engage in physical education»; identifies the factors that influence the formation of motives, groups of motives for physical education, and presents recommendations for increasing students' intrinsic motivation.

It is noted that motivation to engage in physical education is a complex of personal motives aimed at acquiring and maintaining the optimal level of physical fitness and performance.

It is emphasized that the external factors of motivation formation include: the activity of the physical education teacher, the level of his/her pedagogical skills; content of classes (teaching methods); material and technical support of the place of classes; psychological climate in the team, etc.

It is emphasized that active interest in physical exercises arises as a result of internal motivation, which manifests itself when external goals and motives correspond to the level of preparation (capabilities) of the pupil, when he understands the subjective responsibility for their implementation.

The article identifies the means and conditions that contribute to the formation of positive motivation of high school pupils in the field of physical culture. It is emphasized that in order to improve physical education of senior pupils in general secondary education, to increase their motivation to engage in physical education, it is important to use interactive, information and communication technologies and project-based learning, health technologies in physical education lessons; creating a positive psychological atmosphere during lessons, focusing on motivation for success in the classroom; mastering the methods and techniques of organizing and conducting independent physical education classes.

Key words: physical culture, formation of motivation, motive, needs, motor activity, process of physical education.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Аналіз державних нормативних документів, статистичні дані щодо стану здоров'я та невисокі показники рухової активності учнівської молоді свідчать про те, що сучасне суспільство та освітня система не справляються із одним з головних завдань – формування фізично здорового покоління молоді. Виходячи із цього питання переосмислення теоретичних аспектів мотиваційної сфери здобувачів освіти до занять фізкультурною набуває важливого значення.

Основними завданнями фізичного виховання учнів у закладах загальної середньої освіти України є підвищення функціональних можливостей організму учнів засобами фізичної культури; покращення розумової і фізичної працездатності; формування свідомої потреби у систематичних заняттях фізичними вправами, фізичне самовдосконалення; отримання учнями необхідних знань, умінь та навичок у галузі фізичної культури з метою профілактики захворювань; виховання особистої гігієни та загартовування організму; формування ключових компетентностей [5].

Зважаючи на деяке погіршення в розвитку галузі фізичної культури і спорту, що пов'язано із ситуацією в нашій країні, варто наголосити на необхідність подальшого формування в свідомості сучасного суспільства чіткого розуміння значущості фізичної культури як досить дієвого

засобу оздоровлення підростаючого покоління. Не дивлячись на появу останнім часом інноваційних підходів й оригінальних розробок, а також досягнень із питань формування позитивної мотивації у школярів до занять фізичною культурою й спортом, дана проблема залишається досить актуальною у аспекті визначення її залежності з пізнавальною активністю.

Головною умовою формування мотивації є включення здобувачів освіти у відповідну навчальну діяльність. У такому разі, мотиви навчання стають домінуючими, а навчання – активним та свідомим. У зв'язку з цим велику роль відіграє вивчення мотивів щодо занять фізичною культурою та спортом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Організаційно-педагогічне та методологічне підґрунтя вдосконалення фізичного виховання в закладах освіти України викладено у дослідженнях Бондар Т., Волкова Л., Дутчак М., Куца О., Круцевич Т., Шияна Б.

Теоретичними аспектами мотивації здобувачів освіти до навчальної діяльності займалися такі вітчизняні провідні фахівці у галузі педагогіки як Дзюбка Л., Гриценко Л., Парфілова С., Лисенко О., Тельцька А., Яланська С., Яременко Л. Вченими було встановлено вплив мотивації на успішність навчальної діяльності учнів, окреслено коло проблем, визначено роль і місце інтересів та

цінностей в структурі мотиваційної системи особистості.

Такі дослідники у галузі фізичної культури і спорту як Безверхня Г., Бербенець О., Бондар І., Винник В., Данилко В., Закопайло С., Олексієнко Я., Федоренко Є., Франків Є. та ін. вивчали проблему мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою, як організовано так і самостійно. Дослідниками були з'ясовані потреби та мотиви, які впливають на заняття фізкультурою, процес їх формування, а також фактори, які впливають на них.

На підставі вищесказаного було сформульовано *мету статті*: визначити теоретичні і практичні аспекти формування мотивації до занять фізичною культурою у старшокласників.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Загальновідомо, що рухова активність, заняття фізкультурою та спортом підвищують здатність організму до опору різноманітним хворобам, що впливає на якість життя і є на сьогоднішній день надзвичайно важливим в умовах воєнного стану.

Важливе значення сьогодні набуває визначення шляхів удосконалення фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти, одним із яких є формування мотивації в учнів до фізичної культури.

У поведінці людини існують дві функціонально взаємопов'язані сторони: спонукальна і регуляційна. Спонування забезпечує активізацію і спрямованість поведінки, а регуляція відповідає за те, як вона складається від початку і до кінця в конкретній ситуації. Відчуття, сприйняття, пам'ять, увага, увага, мислення, здібності, темперамент, характер, емоції – все це забезпечує в основному регуляцію поведінки. Спонування пов'язане з поняттями мотиву і мотивації. Ці терміни містять уявлення про потреби, інтереси, цілі, наміри, прагнення, спонування, що існують у людини, про зовнішні умови, що змушують її поводитися у певний спосіб, про управління діяльністю під час її реалізації та інше [4, 7].

До мотиваційної сфери особистості входить комплекс мотивів, що створюються і розвиваються впродовж усього її життя. Для мотиваційної сфери особистості характерне різноманіття форм прояву – процесів, станів, властивостей. Мотиви, потреби та цілі – ключові складові мотиваційної сфери людини [7].

Потреба – це внутрішнє напруження, що спрямовує активність на набуття того, що необхідне для нормального функціонування організму й особистості загалом. Потреби за джерелом походження поділяються на: первинні (біологічні: природні, вроджені) і вторинні (соціальні: культурні, набуті).

Мотив – це спонування до діяльності, спонукальна причина дій і вчинків, що пов'язане із задоволенням потреб суб'єкта; сукупність зовнішніх і внутрішніх умов, що викликають активність суб'єкта та визначають її спрямованість (тобто мотивацію) [7]. Мотив відповідає на запитання «Що потрібно для задоволення потреби?». Г. Безверхня зазначає, що мотив є одним зі складових мотиваційної сфери школярів, це спрямованість

активності на предмет, внутрішній психічний стан прямо зв'язаний з об'єктивними характеристиками предмета, на який спрямована активність [1].

Існують різні класифікації мотивів. Залежно від виду активності людини – це мотиви спілкування, навчання, професійні, особистісні інтереси тощо. Залежно від зв'язку з дією – зовнішні (якщо мотиви, що стимулюють дію, не відносяться до неї безпосередньо) і внутрішні (мотив має тісний зв'язок із дією). Зовнішні мотиви поділяються на соціальні (любов до рідних, почуття обов'язку перед батьківщиною тощо) та особистісні (досягнення успіху, завоювання авторитету). Внутрішні поділяються на процесуальні (зацікавленість у дії), результативні (зацікавленість у результатах дії), саморозвиток (розвиток особистісних якостей і вмінь).

На формування мотивів впливають зовнішні та внутрішні чинники. Зовнішніми чинниками є умови, в яких опиняється суб'єкт діяльності. Внутрішніми – потяги, бажання, інтереси та переконання, які виражають потреби, пов'язані з особистістю діяльності суб'єкта. Переконання тут відіграють особливу роль. Вони характеризують світогляд людини, надають значущості та спрямованості її вчинкам.

Процес формування мотиву містить у собі кілька етапів:

1. Мотив починається з появою потреби, нужди в чомусь, що супроводжується емоційним занепокоєнням, незадоволенням.

2. Усвідомлення мотиву відбувається поступово: спочатку усвідомлюють причину емоційного незадоволення, потім усвідомлюють об'єкт, що відповідає даній потребі і задовольняє її (формується бажання), далі усвідомлюють, як, за допомогою чого можна досягти бажаного результату.

3. Реалізується енергетичний компонент мотиву в реальних діях [3].

Досить часто поведінку людини зумовлюють кілька мотивів, що перебувають у певному відношенні один до одного за ступенем їхнього впливу на поведінку людини. Через це мотиваційна структура може розглядатися як основа виконання людиною певних дій.

Виділяють різні групи мотивів до занять фізичною культурою:

- *внутрішні мотиви*, пов'язані із задоволенням процесом діяльності (новизна, емоційність, динамічність, улюблені вправи тощо);

- *зовнішні позитивні мотиви*, засновані на результатах діяльності (активний відпочинок, набуття знань, умінь і навичок);

- *мотиви, пов'язані з перспективою* (розвиток фізичних і вольових якостей, зміцнення і збереження здоров'я, поліпшення статури, корекція фігури, покращення працездатності тощо), виникають під впливом внутрішніх чинників (самооцінки, переконання, бажання тощо).

- *зовнішні негативні мотиви* (страх отримання низької оцінки, насмішок однокласників через невміння виконувати рух або рухову дію тощо) [1, 2, 3, 5].

Мотивація є ширшим поняттям, на відміну від мотиву. *Мотивація* – це сукупність мотивів, що

спонукають людину до активної діяльності в певному напрямку. Мотивація, що домінує в даній момент, впливає на зміст психічних процесів, значною мірою визначає емоційно-оціночні реакції.

Мотивація до занять фізичною культурою – це комплекс мотивів особистості, що орієнтовані на набуття і збереження оптимального рівня фізичної підготовленості та працездатності особи [2, 5]. Встановлено, що в основі виникнення мотивів фізкультурно-спортивних занять лежать як потреби й об'єктивні умови життя, так і внутрішня позиція самої особистості.

Позитивне ставлення до рухової активності виникає в результаті внутрішньої мотивації, яка утворюється за відповідності мотивів і цілей того, хто займається. Внутрішня мотивація взаємопов'язана з почуттям задоволення від самого процесу занять фізичними вправами. Фактично, внутрішня мотивація являє собою активний інтерес до занять фізичними вправами. Базою для формування внутрішньої мотивації слугує відповідність зовнішніх мотивів і цілей фізичним можливостям особи. Занадто важкі або занадто легкі режими зовнішньої мотивації призводять до незадовільного результату, внутрішня мотивація та інтерес не формуються, з'являються тривожність і невпевненість у своїх силах у першому випадку, та емоції нудьги й байдужості в другому. За сприятливої реалізації мотивів і цілей той, хто займається, задоволений результатом, натхненний успіхом і бажає продовжувати заняття за власною ініціативою, у зв'язку з цим формується інтерес до занять, а отже, і внутрішня мотивація. Крім цього внутрішня мотивація утворюється, коли особа отримує задоволення від самого процесу заняття, від характеру взаємовідносин із викладачем та іншими [1].

Мотиваційна сфера учнів закладів загальної середньої освіти є важливим компонентом у процесі організації освітньої діяльності. Вона відтворює внутрішнє бажання та інтерес здобувачів освіти до занять, їх активне ставлення до освітнього процесу. Тільки за наявності сильних, глибоких спонукань і мотивів учнів, їхня навчальна діяльність відбуватиметься дієво. Тому важливо осмислювати суть мотивації до занять фізичними вправами.

Мотивація учнів до занять фізичною культурою у закладах загальної середньої освіти посідає важливе місце в організації освітнього процесу. До зовнішніх чинників формування мотивації належать: діяльність вчителя фізичної культури, рівень його кваліфікації та педагогічної майстерності; зміст занять (методика викладання); матеріально-технічне забезпечення місця заняття; психологічний клімат у колективі тощо.

Як внутрішні чинники формування мотивації виокремлюють: зміни в психічному розвитку, структурні психологічні новоутворення, що виникають у особистості в процесі занять фізичною культурою і спортом (форми взаємодії та спілкування з іншою людиною, спрямованість особистості здобувача освіти в процесі занять). Активний інтерес до занять фізичними вправами виникає в результаті внутрішньої мотивації, яка

проявляється тоді, коли зовнішні *цілі та мотиви* відповідають рівню підготовленості (можливостям) того, хто займається, коли він розуміє суб'єктивну відповідальність за їх реалізацію («Я»– концепція).

На думку авторів [2, 3, 5], мотиви здобувачів освіти старшого підліткового віку (15-16 років), порівняно з іншими віковими групами, є більш врівноваженими, стабільними, соціально значущими, але вони все ж таки потребують підкріплення. Дослідники зазначають таку тенденцію, що з віком в учнів у закладі загальної середньої освіти знижується інтерес до занять фізичною культурою, або повністю змінюється пасивним ставленням, якщо цей інтерес не закріплений у стійкий мотив. А мотиви, пов'язані з розумінням впливу фізичних вправ на зміцнення здоров'я, виховання фізичних якостей, хоча і є для суспільства соціально важливими, старшими підлітками такими не дуже усвідомлюються.

Теоретичне обґрунтування та методичне забезпечення процесу формування мотивації учнів до занять фізичною культурою, на думку багатьох дослідників, є головними і впливають на освітній результат. У їхній основі має бути дидактичний принцип взаємодії навчальної діяльності, а також запит реальної практики, що враховує характеристику провідних мотивів учнів. Формування такої мотивації здобувачів освіти є важливою психолого-педагогічною проблемою закладів освіти.

Ряд дослідників вважають, що причинами відсутності мотивації можуть бути: зниження інтересу до занять, негативні взаємовідносини з викладачем, нерозуміння предмета тощо [1, 2, 3]. Тому завдання викладачів фізичної культури полягає в тому, щоб грамотно використовувати методи заохочення (поряд з іншими методами), щоб вони підвищували сприйняття успіху, а також сприяли підвищенню внутрішньої мотивації здобувачів освіти.

Автори [3, 5] дають такі рекомендації щодо підвищення внутрішньої мотивації:

- забезпечення умов для успіху. Усвідомлений успіх підвищує в учнів будь-якого віку відчуття власної значущості та компетентності;
- забезпечення відповідності виду заохочення і виконуваної діяльності. Необхідно таким чином пов'язати заохочення з певною поведінкою, щоб для старшого підлітка підвищилася інформаційна значущість заохочення. Робити акцент саме на інформаційний аспект заохочень;
- використання не тільки вербальних, а й інших видів заохочення. Словесно підбадьорюючи, педагог забезпечує позитивний зворотний зв'язок і стимулює їх до продовження вдосконалення. Це особливо важливо для здобувачів освіти, які мають слабку фізичні дані для занять спортом і фізичною культурою;
- урізноманітнення змісту та послідовності виконання вправ. Заняття може бути нудним, одноманітним, тому необхідно порушувати монотонність заняття, змінюючи послідовність виконання вправ, ритм, а також і самі вправи. Крім того, подібна різноманітність дає можливість учням спробувати себе в різних позиціях;

- залучення здобувачів освіти до прийняття рішення. Учні сприймають себе найбільш компетентними, коли вони є активними учасниками в процесі навчання;

- визначення реальної мети. Проблема педагогів полягає не в тому, щоб навчитися формулювати цілі, а в тому, щоб ставити цілі, які забезпечують спрямування дій і підвищення мотивації, а також у тому, щоб навчити учнів рухатися до поставлених цілей і досягати їх. Простіше поставити мету, ніж слідувати їй.

Фахівцями визначено методи формування мотивації, а саме: переконання, стимулювання (навіювання, заохочення); особистий приклад вчителя фізичної культури; проблемний виклад; самопізнання; спільна рефлексія діяльності та взаємодії.

Для формування мотивації до фізичної активності необхідно надати допомогу учням у застосуванні різних методів, форм і засобів фізичної культури, розкрити, як вона допомагає визначитися в житті. Слід роз'яснити учням цінності фізичної культури, вибрати ефективні шляхи самовдосконалення, способи управління своїм здоров'ям і працездатністю відповідно до особистісних можливостей та індивідуальних здібностей.

Заняття фізичною культурою, незалежно від того, в якій формі вони проводяться (теорія, практика), повинні мати мотиваційну спрямованість. Важлива мотивація кожного етапу уроку. На початку роль відіграє готовність до заняття і включеність учня, по завершенню уроку – задоволеність або незадоволеність результатами.

Педагогічна стратегія формування мотивації має бути спрямована:

- на актуалізацію сприйняття, усвідомлення, розуміння учнів цінностей фізичної культури з позицій норм, моралі, життєвої необхідності (формування уявлень про них);

- на спонукання учнів до позитивної внутрішньої оцінки цінностей фізичної культури, їхнього внутрішнього прийняття, переконаності в їхній істинності (усвідомлення для себе їхньої належності);

- на стимулювання мотивів, бажань, переживань, почуттів учнів до саморозвитку фізичної культури, збагачення її цінностями.

Багато авторів поділяють думку, що підвищення мотивації учнів до занять фізичною культурою – це насамперед формування в них позитивного ставлення до фізкультурно-спортивної діяльності, формування потреби в регулярних заняттях [1–5]. Критерій залученості учнів до занять фізичною культурою і спортом залежить не тільки від загальних і об'єктивних чинників, а й від чинників суб'єктивного характеру. До останніх вони відносять ставлення учнів до занять фізичною культурою, що охоплює потреби у фізичному розвитку та їхньому вдосконаленні, інтерес учнів до різних видів спорту і форм занять фізичними вправами, мотиви і ціннісні орієнтації учнів, що визначають спрямованість фізкультурно-спортивної діяльності, власні оцінки причин, що перешкоджають активним заняттям фізичною культурою.

Безверхня Г., Матвієнко І., Цибульська В. та інші науковці дійшли висновку, що необхідно так перебудувати освітній процес фізичного виховання, щоб він задовольняв інтереси і потреби кожного, хто займається, будувався з урахуванням індивідуальних особливостей [1].

Таким чином, успішно сформулювати позитивну мотивацію здобувачів освіти до занять фізичною культурою можна з дотриманням умов, що дадуть змогу зорієнтувати зміст освітнього процесу з фізичної культури на потреби й інтереси учнів; актуалізують мотиви фізкультурної діяльності, дадуть змогу створити на заняттях комфортне і безпечне середовище, в якому можна буде займатися фізичною культурою.

Серед основних засобів і умов, що сприяють формуванню позитивної мотивації здобувачів освіти до сфери фізичної культури, дослідники визначають:

✓ оптимізація системи фізичного виховання в закладі загальної середньої освіти на основі інноваційних видів рухової діяльності;

✓ орієнтація на мотивацію успіху на заняттях фізкультурною та спортом;

✓ створення позитивної психологічної атмосфери під час уроків фізкультури;

✓ використання новітніх підходів у фізкультурно-оздоровчій діяльності;

✓ використання інтерактивних методів навчання на уроках фізичної культури;

✓ використання технологій здоров'язбереження на уроках фізичної культури тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Визначення шляхів удосконалення фізичного виховання учнів у закладі загальної середньої освіти має важливе значення у сучасних мовах, одним із яких є формування мотивації у здобувачів освіти до занять фізичними вправами в школі і дома.

У зв'язку з цим необхідно використовувати усі форми фізичного виховання в школі, а також самостійні заняття фізичними вправами вдома з метою підвищення рухової активності, зміцнення здоров'я, поліпшення фізичної підготовленості школярів.

Мотивація до занять фізичною культурою – це комплекс мотивів особистості, що орієнтовані на набуття і збереження оптимального рівня фізичної підготовленості та працездатності особи. Встановлено, що в основі виникнення мотивів фізкультурно-спортивних занять лежать як потреби й об'єктивні умови життя, так і внутрішня позиція самої особистості. Навчальна діяльність буде більш ефективною, за наявності внутрішнього бажання та активного інтересу здобувачів освіти до занять.

Для удосконалення фізичного виховання старшокласників у закладі загальної середньої освіти важливим є використання в освітньому процесі інтерактивних, інформаційно-комунікаційних технологій і проектного навчання; оволодіння учнями способами і прийомами організації та проведення самостійних занять фізичними вправами; методами самоконтролю фізичного і психологічного стану, організації та проведення

сучасних фізкультурно-оздоровчих заходів з інноваційним підходом, спрямованих на популяризацію здорового способу життя з використанням сучасних видів рухових активностей, зокрема естафет, рухливих та спортивних ігор, а також тих, що поєднують рухову активність з комп'ютерними іграми.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні мотивів, що спонукають школярів до занять фізичною культурою, а також факторів, що впливають на їх формування.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Безверхня Г.В., Цибульська В.В., Гончар Г.І. Мотивація до занять фізичною культурою і спортом школярів та студентів: монографія. Умань: ВПЦ «Візаві»; 2016. 223 с.
2. Бобровник С.І. Формування мотивації старшокласників до занять фізичною культурою та спортом. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова*. Вип 2 (43). 2014. С. 4-9.
3. Бондаренко Ю. Формування мотивації до занять фізичною культурою у школярів, як педагогічна проблема. *Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини: актуальні проблеми та перспективи розвитку: збірник наукових праць студентів першого, другого та третього рівнів освіти*. 2019. Вип. 1. Полтава. С. 28-31.
4. Дзюбо Л., Гриценко Л. Мотивація навчальної діяльності як психолого-педагогічна проблема. *Психолінгвістика*. 2009. №4. С. 33-43.
5. Матвієнко І. Формування мотивації школярів до занять фізичною культурою та спортом у закладах загальної середньої освіти. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. Науково-теоретичний журнал. 2020. №3. С. 81– 85.
6. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. К.: Каравела, 2020. 418 с.
7. Шапар В. Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. Х.: Прапор, 2007. 640 с.

REFERENCES

1. Bezverkhnia, H.V., Tsybulska, V.V., Honchar, H.I. (2016). *Motivatsiia do zaniat fizychnoiu kulturoiu i sportom shkoliariv ta studentiv* [Motivation for physical education and sports of schoolchildren and students]: monohrafiia. Uman: VPTs «Vizavi». 223 s. [in Ukrainian]
2. Bobrovnyk, S. I. (2014). *Formuvannia motyvatsii starshoklasnykiv do zaniat fizychnoiu kulturoiu ta sportom*

[Formation of motivation of high school students for physical education and sports]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Drahomanova*. Vyp 2 (43). S.4-9. [in Ukrainian]

3. Bondarenko, Yu. (2019). *Formuvannia motyvatsii do zaniat fizychnoiu kulturoiu u shkoliariv, yak pedahohichna problema* [Formation of motivation for physical education in schoolchildren as a pedagogical problem]. *Fizyчне vykhovannia, sport i zdorovia liudyny: aktualni problemy ta perspektyvy rozvytku: zbirnyk naukovykh prats studentiv persho, drugoho ta tretoho rivniv osvity*. Vyp. 1. Poltava. S. 28-31. [in Ukrainian]

4. Dziubko, L., Hrytsenko, L. (2009). *Motyvatsiia navchalnoi diialnosti yak psykhologo-pedahohichna problema* [Motivation of educational activity as a psychological and pedagogical problem]. *Psykhohinhvistyka*. №4. S. 33-43. [in Ukrainian]

5. Matviienko, I. (2020). *Formuvannia motyvatsii shkoliariv do zaniat fizychnoiu kulturoiu ta sportom u zakladakh zahalnoi serednoi osvity* [Formation of schoolchildren's motivation to engage in physical education and sports in institutions of general secondary education]. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. *Naukovo-teoretychnyi zhurnal*. №3. S. 81– 85. [in Ukrainian]

6. Prykhodko, Yu. O., Yurchenko, V. I. (2020). *Psykhohohichni slovnyk-dovidnyk* [Psychological dictionary-reference]: navch. posib., 4-te vyd., випр. і доп. К.: Karavela. 418 s. [in Ukrainian]

7. Shapar, V. B. (2007). *Suchasnyi tлумachnyi psykhohohichni slovnyk* [Modern explanatory psychological dictionary]. Х.: Prapor. 640 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана Валентинівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання і рекреаційно-оздоровчої роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: здоров'язберігаюча педагогіка, оздоровчий фітнес.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

IAZLOVETSKA Oksana Valentynivna – Candidate of Pedagogical Sciences, associate Professor, associate Professor of the Department of physical education and recreational and health work of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: health-preserving pedagogy, health fitness.

Стаття надійшла до редакції 14.08.2024 р.

УДК 37.02

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-318-322

ДРОБІН Андрій Анатолійович –

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та безпечного освітнього середовища комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4414-0465>
e-mail: drobin@bigmir.net

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ДОМІНУЮЧИЙ ФАКТОР МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ФІЗИКИ

У статті розглянуто актуальну на теперішній час проблему – модернізації та осучаснення шкільного курсу фізики. Автор розпочинає аналіз зазначеної проблематики з огляду глобальних процесів, які домінують в суспільному розвитку і визначають напрямки розвитку соціуму на ближнє майбутнє. Ключовою проблемою, окресленою у статті є суттєва невідповідність між рівнем розвитку технологій, науки, виробництва і існуючою освітньою моделлю. Що відображено у аналітичних документах ЮНЕСКО та Всесвітнього економічного форуму. Автором відзначено сприйняття даної проблеми актуальною в Україні та означено заходи, здійснені для подолання окресленої невідповідності.